

Afzender: Lievense Milieu B.V. Orionweg 28 8938 AH Leeuwarden

N.V. Nederlandse Gasunie
T.a.v. de heer A. Schilder
Postbus 19
9700 MA GRONINGEN

Lievense Milieu B.V.

Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

+31 (0)88 910 20 00

lievense.com

IBAN
NL63 ABNA 0570 2080 09

KvK nummer
30152124

BTW nummer
NL807503368B01

Datum
1 mei 2020

Uw kenmerk
I.013340.01

Contactpersoon
Anita Heddes

Onderwerp
Natuurtoets

Ons kenmerk
SOL012213FF

Telefoon
+31 6 2291 5110

Nederasselt
(N-576-75-KR-006/007)

Status

E-mail

Definitief

AHeddes@lievense.com

Geachte heer Schilder,

Hierbij ontvangt u de natuurtoets voor de geplande werkzaamheden aan de gasleiding N-576-75-KR-006/007 te Nederasselt.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (tel. 06 - 22 915 110 of via mail AHeddes@Lievense.com).

Met vriendelijke groet
Lievense Milieu B.V.

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes
Projectmanager

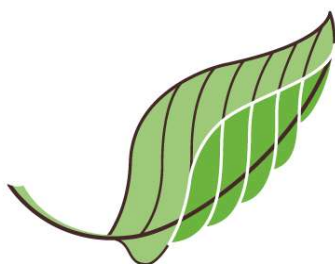
Bijlage(n)

Bijlage 1: Natuurtoets N-576-75-KR-006/007 te Nederasselt

NATUURTOETS

LEIDING N-576-75 NEDERASSEL

Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen
soortenbescherming en gebiedsbescherming, en
beoordeling Natuurnetwerk Nederland

NATUURBALANS – LIMES DIVERGENS BV

Radboud Universiteit, Toernooiveld 1
Postbus 6508, 6503 GA Nijmegen

T (024) 352 88 01

In opdracht van: Lieveense Milieu B.V.

Opgesteld door: S. van de Koppel
Projectnummer: 20-027

Datum: 1 mei 2020

adviesbureau voor natuur & landschap

info@natuurbalans.nl
www.natuurbalans.nl

Rapporttitel	
Natuurtoets leiding N-576-75 Nederasselt Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming, en beoordeling Natuurnetwerk Nederland	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	drs. G. Hoogerwerf directeur-groootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	1 mei 2020

Colofon

© 2020 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Lievense Milieu B.V.

Tekst en samenstelling: S. van de Koppel MSc

Projectleiding: S. van de Koppel MSc

Eindverantwoordelijk: drs. G. Hoogewerf

Projectnr. Natuurbalans: 20-027

Projectnr. Lievense: SOL012213

In opdracht van: Lievense Milieu B.V.

Wijze van citeren: Van de Koppel, S., 2020. Natuurtoets leiding N-576-75 Nederasselt. Toetsing Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming, en beoordeling Natuurnetwerk Nederland. Rapportnummer 20-027. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Lievense Milieu B.V. en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. Lievense Milieu B.V. vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Opdrachtformulering	5
1.3	Leeswijzer.....	5
2	WERKWIJZE	6
3	BESCHRIJVING LOCATIE EN VOorgenomen INGReEP	7
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	9
4.1	Overzicht streng beschermde soorten.....	9
4.2	Vaatplanten en mossen	10
4.3	Vleermuizen	11
4.4	Grondgebonden zoogdieren	11
4.5	Broedvogels.....	12
4.6	Reptielen	13
4.7	Amfibieën.....	14
4.8	Vissen	14
4.9	Ongewervelden	15
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	16
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND	17
7	CONCLUSIES	19
7.1	Consequenties natuurwetgeving	19
7.2	Vervolgonderzoek	19
7.3	Mitigerende maatregelen	20
7.4	Aanbevelingen	20
7.5	Samenvatting	21
8	BRONNEN	22
	BIJLAGE 1 TRACÉKAART	23

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens om leiding N-576-75 bij Nederasselt over een lengte van 1350 m dieper te leggen.

Uitvoering van deze werkzaamheden kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb) en tot aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde natuurwaarden op de ingreeplocatie of binnen de invloedsfeer van de ingreep.

1.2 OPDRACHTFORMULERING

In opdracht van Lievense Milieu B.V. heeft Natuurbalans - Limes Divergens een natuurtoets uitgevoerd, met als doel om vooraf vast te stellen of de werkzaamheden impact kunnen hebben op beschermde soorten, gebieden en habitats, zoals die zijn geformuleerd in de Wnb of in de beleidsregels voor het NNN. Het natuuronderzoek voldoet aan de eisen voor ecologisch onderzoek, zoals vastgelegd in de Gasunie Technische Standaard OSK-12-N (versie 2, 23-11-2018).

1.3 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 beschrijft de opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstuk 3 volgen ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 4 en 5 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Wnb, respectievelijk toetsing van soorten en van gebieden. Hoofdstuk 6 behandelt de beoordeling NNN. Tot slot worden in hoofdstuk 7 de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 WERKWIJZE

De natuurtoets bestaat uit een eenmalig veldbezoek in combinatie met een bureaustudie. Als basis voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van archiefgegevens van de afgelopen tien jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) in een straal van 2 km rondom de ingreeplocaties, opgevraagd op 28 februari 2020.

De ingreeplocatie is op 10 maart 2020 bezocht door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens. Tijdens dat veldbezoek is gezocht naar beschermde natuurwaarden en is een inschatting gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde soorten op basis van een habitatbeoordeling (expert judgement). Die kennis is nodig om mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Indien er een kans is op negatieve effecten zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. Ook is aangegeven of vervolgonderzoek nodig is.

3 BESCHRIJVING LOCATIE EN VOORGENOMEN INGREEP

Locatie

De ingreeplocatie bevindt zich in het buitengebied ten noorden van Nederasselt, gemeente Heumen (figuur 1). Het tracé begint in een akker nabij de woning aan Broekstraat 17 en loopt eerst parallel aan deze weg in zuidoostelijke richting door de akker. Vervolgens loopt het naar het noordoosten door verschillende grootschalige agrarische graslanden en akkers. Het tracé kruist enkele kleine sloten en greppels en tweemaal de Baron van Brakelstraat. Het bestaande tracé loopt over het erf van Baron van Brakelstraat 5. Het nieuwe tracé zal hier omheen gelegd worden. Tot slot kruist het de Zeedijkse Leigraaf om even ten noorden daarvan in een grasland te eindigen.

Foto's 1-4 geven een indruk van de ingreeplocatie. In bijlage 1 is een gedetailleerde tracékaart opgenomen.

Figuur 1. Ligging van de ingreeplocatie leiding N-576-75 in het buitengebied ten noorden van Nederasselt, gemeente Heumen. Het geelgearceerde deel van de leiding wordt dieper gelegd (lengte circa 1350 meter). Bij Baron van Brakelstraat 5 wordt de nieuwe leiding om het erf gelegd (paarse stippellijn).

Geplande werkzaamheden

De leiding wordt over een lengte van circa 1350 meter dieper gelegd vanwege een dekkingsmanco. De nieuwe leiding schuift enkele meters op ten opzichte van het huidige tracé. Tevens wordt een deel verlegd om een boerderij heen (figuur 1).

De werkzaamheden vinden plaats middels een open ontgraving. De Zeedijkse Leigraaf wordt gekruist middels een zinker die in open ontgraving wordt gelegd. Bij de overige sloten en greppels wordt gebruik gemaakt van draglineschotten. Er worden geen bomen of struiken gekapt. Na afloop van de werkzaamheden wordt het werkterrein zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Uitvoeringsperiode

De werkzaamheden zijn voorzien in de periode 19 mei 2021 tot en met 17 augustus 2021.

Foto's 1-4. Impressies ingreeplocatie N-576-75 ten tijde van het veldbezoek op 10 maart 2020. Boven: de leiding ligt met name in grootschalige agrarische graslanden en akkers. Linksonder: Broekstraat (toegang naar huisnummer 17) ter hoogte van het begin van het tracé. Rechtsonder: Zeedijkse Leigraaf met op de achtergrond de bebouwing aan Baron van Brakelstraat 5.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 OVERZICHT STRENG BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1 geeft een overzicht van streng beschermde soorten die in de NDFF bekend zijn uit de omgeving van de ingreeplocaties. De NDFF-gegevens geven een redelijk beeld van de aanwezigheid van soorten. In de volgende paragrafen wordt hier per soortgroep nader op ingegaan en vindt toetsing aan de Wnb, onderdeel soortenbescherming, plaats.

Tabel 1. Overzicht van streng beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit waarnemingsarchieven (NDFF van laatste 10 jaar binnen 2 km van de ingreep). Van de nationaal beschermde soorten (A) zijn alleen de soorten opgenomen waarvoor geen vrijstelling geldt; van de vogels zijn alleen soorten opgenomen met jaarrond beschermde nestplaatsen.

WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn, A = Andere beschermde soort).

RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (GE=gevoelig, KW=kwetsbaar, BE=bedreigd, EB=ernstig bedreigd, VN=verdwenen).

Jaar: Laatste jaar van waarneming.

Records: Aantal records in de NDFF binnen een zone van 2 km rond de ingreep.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records
Vaatplanten en mossen					
Akkerogentroost	Odontites vernus ssp. vernus	B	BE	2019	17
Dreps	Bromus secalinus	B	BE	2018	10
Drijvende waterweegbree	Luronium natans	HR	KW	2018	7
Glad biggenkruid	Hypochaeris glabra	B	BE	2018	58
Groot spiegelklokje	Legousia speculum-veneris	B	BE	2018	18
Grote leeuwenklauw	Aphanes arvensis	B		2018	6
Korensla	Arnoseris minima	B	BE	2019	43
Vleermuizen					
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	HR		2019	60
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	HR	KW	2012	3
Overige zoogdieren					
Bever	Castor fiber	HR	GE	2020	41
Das	Meles meles	A		2020	207
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	A		2019	168
Steenmarter	Martes foina	A		2019	8
Vogels jaarrond beschermd nest					
Boomvalk	Falco subbuteo	VR	KW	2016	2
Buizerd	Buteo buteo	VR		2019	11
Gierzwaluw	Apus apus	VR		2019	56
Grote Gele Kwikstaart	Motacilla cinerea	VR		2019	15
Havik	Accipiter gentilis	VR		2013	1
Huismus	Passer domesticus	VR	GE	2020	106
Kerkuil	Tyto alba	VR		2020	1
Ooievaar	Ciconia ciconia	VR		2016	3

Vervolg tabel 1					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	RL	Jaar	Records
Roek	Corvus frugilegus	VR		2020	61
Slechtvalk	Falco peregrinus	VR		2019	3
Sperwer	Accipiter nisus	VR		2015	1
Steenuil	Athene noctua	VR	KW	2020	11
Reptielen					
Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	A	GE	2019	11
Amfibieën					
Alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	A		2017	2
Heikikker	Rana arvalis	HR		2019	3
Poelkikker	Rana lessonae	HR		2017	7
Rugstreeppad	Bufo calamita	HR	GE	2018	3
Vissen					
Geen waarnemingen van streng beschermde soorten					
Insecten					
Beekrombout	Gomphus vulgatissimus	A	BE	2019	2
Grote vos	Nymphalis polychloros	A	KW	2019	1
Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina	HR		2018	1

4.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Op basis van expert judgement kan worden gesteld dat er op de ingreeplocatie geen streng beschermde planten- en mossensoorten voorkomen, omdat de ter plaatse heersende omstandigheden niet geschikt zijn om als groeiplaats voor deze soorten te fungeren. De ingreeplocatie wordt namelijk intensief agrarisch beheerd en is te voedselrijk voor de soorten die in de NDFF bekend zijn uit de naaste omgeving van de ingreeplocatie, te weten akkerogentroost, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, korensla en drijvende waterweegbree.

Met uitzondering van laatstgenoemde betreffen het (zeer) zeldzame soorten die gebonden zijn aan akkerreservaten. Waarnemingen zijn dan ook beperkt tot enkele natuurakkers met een zeer specifiek beheer in het natuurgebied de Overasseltse en Hatertse Vennen, op meer dan een kilometer ten noordoosten van de ingreeplocatie. Dergelijke soorten gedeien niet in de reguliere, intensieve landbouw zoals die gevoerd wordt op de ingreeplocatie.

Drijvende waterweegbree is gebonden aan stilstaand of zwak stromend, voedselarm tot matig voedselrijk water. Waarnemingen van deze soort komen uit een watergang nabij de Overasseltse en Hatertse Vennen. Het is niet uitgesloten dat de soort ook voorkomt in de Zeedijkse Leigraaf en eventueel de sloten en greppels op de ingreeplocatie. In dat geval kunnen negatieve effecten optreden als gevolg van de voorgenomen ingreep. Vervolgonderzoek in de groei-/bloeiperiode (mei-augustus) dient dit uit te wijzen.

Na uitvoering van het vervolgonderzoek naar drijvende waterweegbree, kan bepaald worden of verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vaatplanten en mossen worden overtreden en of een ontheffing aan de orde is.

4.3 VLEERMUIZEN

Uit de NDFF zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger bekend uit de omgeving van de ingreeplocatie. Vermoedelijk is op de ingreeplocatie zelf nooit gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het is aannemelijk dat rond de bebouwing in het buitengebied en de dorps- en stadskernen in de nabijheid van de ingreeplocatie verscheidene vleermuissoorten zullen voorkomen, die in de omgeving foerageren. De omgeving van de ingreeplocatie kan foerageergebied voor vleermuizen zijn, maar heeft door het open landschap geen bijzondere waarde.

Langs het eerste deel van het leidingtracé, parallel aan de Broekstraat, staan bomen en struiken die een geleidend element kunnen vormen in een vliegroute van vleermuizen. Langs de Baron van Brakelstraat staan bomen die eveneens onderdeel kunnen zijn van een vliegroute. In bomen en bebouwing nabij de ingreeplocatie kunnen daarnaast ook verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Aangezien er geen werkzaamheden aan gebouwen plaatsvinden en bomen niet worden gekapt, blijven eventuele verblijfplaatsen en vliegroutes behouden. Verstoring gedurende de werkzaamheden kan voorkomen worden, door het treffen van onderstaande maatregelen.

Om negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen te voorkomen, dienen de volgende maatregelen getroffen te worden:

- Werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van bouwverlichting dient vermeden te worden.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Bevers zijn bekend van diverse wateren uit de omgeving van de ingreeplocatie, ook uit de Zeedijkse Leigraaf die het leidingtracé kruist. Waarnemingen in deze watergang zijn zowel ten oosten als ten westen van de ingreeplocatie gedaan. De dichtstbijzijnde bewoningssporen bevinden zich op circa 1,2 kilometer oostelijk van de ingreeplocatie. Uit deze waarnemingen blijkt dat de Zeedijkse Leigraaf onderdeel is van het leefgebied en gebruikt wordt door bevers om zich in de omgeving voort te bewegen. Op de ingreeplocatie zelf zijn geen sporen waargenomen. Er is ook geen houtige vegetatie aanwezig en potenties voor verblijfplaatsen ontbreken. Effecten op foerageergebied en verblijfplaatsen zijn zodoende uitgesloten.

Verwacht wordt dat de werkzaamheden ook niet leiden tot een eventuele barrièrewerking in de migratiemogelijkheden van bevers. De zinker in de Zeedijkse Leigraaf wordt in een korte periode (één à twee weken) in een open ontgraving gelegd. Bevers kunnen de ingreeplocatie blijven passeren, desnoods tijdelijk via een korte afstand over het land.

Dassen komen verspreid over de gehele omgeving van de ingreeplocatie voor. Burchtlocaties bevinden zich in verschillende richtingen op enkele honderden meters afstand en zijn niet

aanwezig binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Wel zal het agrarische landschap waarin de ingreeplocatie ligt onderdeel zijn van het foerageergebied van dassen. Werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van dassen. Ook kunnen foeragerende dassen in een open ontgraving vallen en hier niet meer uitkomen. Om negatieve effecten hiervan te voorkomen, zijn maatregelen benodigd, opgenomen in het vervolg van deze paragraaf. Aangezien de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn en er in de ruime omgeving volop geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, worden er geen negatieve effecten van de ingreep verwacht die door kunnen werken op vaste rust- en verblijfplaatsen van dassen.

Waarnemingen van eekhoorn komen met name uit de bossen van de Overasseltse en Hatertse Vennen. Het open agrarische landschap van de ingreeplocatie vormt geen geschikt leefgebied van de soort. Er zijn dan ook geen sporen of nesten van eekhoorn aangetroffen in de bomen nabij de ingreeplocatie.

Van steenmarter zijn enkele waarnemingen bekend uit het buitengebied in de omgeving van de ingreeplocatie. Het is mogelijk dat rond de bebouwing in het buitengebied en de dorps- en stadskernen in de nabijheid van de ingreeplocatie ook steenmarters voorkomen, die in de omgeving foerageren. Aanwezigheid van rust- of verblijfplaatsen van deze soort binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is uitgesloten. Hier is namelijk geen geschikte bebouwing aanwezig en er zijn geen sporen van de soort aangetroffen.

Om negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren te voorkomen, dienen de volgende maatregelen getroffen te worden:

- Werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van bouwverlichting dient vermeden te worden.
- De uiteindes van de open ontgraving worden met een flauw talud afgewerkt, als uittreedplaats voor dieren.
- In de open ontgraving worden uittreedplanken voor dieren aangebracht. Minstens één per 250 meter open ontgraving.
- Over de open ontgraving worden loopplanken voor dieren gelegd. Minstens één per 250 meter open ontgraving.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor grondgebonden zoogdieren is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.5 BROEDVOGELS

In de bomen nabij de ingreeplocatie zijn geen nesten aangetroffen die jaarrond beschermd zijn. De omgeving aan het begin van het leidingtracé (omgeving Broekstraat) vormt potentieel geschikt leefgebied van steenuil, namelijk een afwisseling van kleine weilandjes, boomgaarden, holtebomen en schuurtjes. Dit grenst direct aan de ingreeplocatie. De leiding zelf ligt in zijn geheel in grootschalige akkers en graslanden, wat ongeschikt is voor deze soort. Op basis van het eenmalige veldbezoek kan niet uitgesloten worden dat er een steenuilterritorium aanwezig is op korte afstand van de ingreeplocatie.

Tot slot is de ingreeplocatie geschikt als nestlocatie voor een diversiteit van soorten zonder jaarrond beschermde nesten. Op de ingreeplocatie zijn potentieel geschikte broedlocaties aanwezig in grasland, ruigte, bomen, struiken, oevervegetaties langs watergangen, in schuurtjes en in boerderijen.

Het uitvoeren van werkzaamheden kan leiden tot negatieve effecten op een eventueel territorium van steenuil die kunnen doorwerken tot verstoring en/of aantasting van de nestlocatie (Wnb art. 3.1, lid 2 en lid 4). Daarom dient de volgende maatregel getroffen te worden:

- Aan het begin van het tracé (deel parallel aan Broekstraat) dient gewerkt te worden buiten de kwetsbare periode van voortplanting die voor steenuil loopt van februari t/m juli. Op deze wijze wordt verstoring van broedgevallen voorkomen. Buiten deze kwetsbare periode kan wel gewerkt worden, mits het werkterrein een zo beperkt mogelijk oppervlakte beslaat en beperkt blijft tot de grootschalige akkers en graslanden. Deze vormen immers geen belangrijk onderdeel van het leefgebied van steenuilen. Het kleinschalige landschap van weilandjes en boomgaarden in de omgeving van de Broekstraat blijft gehandhaafd, waarmee volop geschikt foerageergebied voorhanden blijft.

Daarnaast geldt voor soorten zonder jaarrond beschermde nesten dat gedurende het broedseizoen het uitvoeren van werkzaamheden kan leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2). Om negatieve effecten ten aanzien van broedvogels te voorkomen, dienen de volgende maatregelen getroffen te worden:

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli (begin van het tracé: februari t/m juli in verband met steenuil, zie boven), maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie (met uitzondering van het begin van het tracé (omgeving Broekstraat) in verband met steenuil, zie boven) voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) vegetaties (ruigte, overbegroeiing en grasland) kort te maaien en te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels worden niet overtreden, mits de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Wnb voor vogels is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is mogelijk noodzakelijk voor steenuil.

4.6 REPTIELEN

Van de in Nederland streng beschermde reptielen komt alleen de levendbarende hagedis voor in de omgeving van de ingreeplocatie. Waarnemingen komen uitsluitend uit de Overasseltse en Hatertse Vennen. Deze locaties liggen op minstens 900 meter afstand van de ingreeplocatie.

Mede op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden, kan worden aangenomen dat beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie voorkomen. Het intensief agrarische landschap vormt geen geschikt leefgebied voor dergelijke soorten.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 AMFIBIEËN

Op de ingreeplocatie is uitsluitend de Zeedijkse Leigraaf aanwezig. Dergelijk stromend water vormt geen geschikte voortplantingsplaats voor de streng beschermde amfibiesoorten, zoals poelkikker, die volgens de NDFF in de omgeving van de ingreeplocatie voorkomt. Deze soort is aangewezen op stilstaande wateren met een rijke begroeiing van waterplanten. De waarnemingen in de NDFF zullen dan ook betrekking hebben op locaties met stilstaand water in de ruimere omgeving van de ingreeplocatie, waaronder enkele poelen langs de Zeedijkse Leigraaf ten oosten van de ingreeplocatie.

Daarnaast komen waarnemingen van alpenwatersalamander, heikikker en rugstreeppad uit de ruimere omgeving van de ingreeplocatie. Deze soorten zijn beperkt tot enkele specifieke habitats in het Overasseltse en Hatertse Vennen. De ingreeplocatie is ook voor deze soorten ongeschikt vanwege het ontbreken van geschikte wateren en het intensief agrarische beheer. Daarom kan geconcludeerd worden dat streng beschermde amfibiesoorten niet voorkomen op de ingreeplocatie.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 VISSEN

In de ruime omgeving van de ingreeplocatie komen volgens de NDFF geen streng beschermde vissoorten voor. De onbegroeide, agrarische sloten en de Zeedijkse Leigraaf vormen geen geschikt habitat voor dergelijke soorten, waaronder de grote modderkruiper.

Er worden ook geen effecten verwacht op overige, algemene soorten vis. In de sloten in het gebied zijn, middels een schepnetbemonstering, geen vissen aangetroffen. Vermoedelijk zijn de sloten niet het gehele jaar watervoerend. In de Zeedijkse Leigraaf zullen wel algemene vissoorten voorkomen. Het treffen van maatregelen vanuit de zorgplicht is niet aan de orde. De werkzaamheden vinden over een zeer beperkte lengte van de watergang (< 5 meter) plaats; ter plaatse is de Zeedijkse Leigraaf slechts 2,5 meter breed. Bovendien wordt in een open ontgraving gewerkt. In een dergelijke situatie is het wegvangen en verplaatsen van vis niet van toepassing.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

Het intensief agrarische landschap van de ingreeplocatie vormt geen geschikt leefgebied voor streng beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden. Van beekrombout, grote vos en teunisbloempijlstaart zijn één of enkele sporadische waarnemingen uit de ruime omgeving bekend. Voor deze kritische soorten ontbreekt geschikt leefgebied op de ingreeplocatie. Sleedoornpage, een soort die juist ook veel buiten natuurgebieden wordt waargenomen, is niet bekend uit de ruime omgeving van de ingreeplocatie. Ondanks zeer veel waarnemingen uit het gebied ten zuiden van de Maas, lijkt de soort niet in het buitengebied van Nederasselt en Overasselt (ten noorden van de Maas) voor te komen. Bovendien groeien er geen sleedoorns (de waardplanten van sleedoornpage) op de ingreeplocatie. Daarom kan geconcludeerd worden dat streng beschermde ongewervelden niet voorkomen op de ingreeplocatie.

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor ongewervelden is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

De ingreeplocatie ligt ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (Rijntakken en Sint Jansberg) liggen respectievelijk op 9,7 kilometer en 10,8 kilometer afstand van de ingreeplocatie. Er is geen kans op externe werking. Verdere toetsing aan de Wnb voor het onderdeel gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

Ook effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden als nihil ingeschat. Dit is reeds getoetst met behulp van het rekeninstrument AERIUS. Uit deze berekening blijkt dat de activiteiten niet leiden tot een stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving van de ingreeplocatie. Voor meer informatie wordt verwezen naar de memo stikstofdepositie (Pirovano, 2020).

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND

De ingreeplocatie ligt deels binnen de begrenzing van het NNN (figuur 2). Dit deel van het NNN is begrensd als Groene ontwikkelingszone (GO) en ligt in het deelgebied 50 Rivierduingordel Overasselt – Bergharen. De volgende paragrafen beschrijven de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van de GO, de mogelijke effecten van de ingreep en de consequenties.

Figuur 2. Begrenzing van het NNN in de omgeving van de ingreeplocatie (bron: <http:// gelderland.nl/kaartenencijfers/kernkwaliteiten.html>). De ingreeplocatie (het nieuwe en bestaande tracé) is met rode lijnen weergegeven en ligt in de Groene ontwikkelingszone van het NNN (groen).

Toetsing kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten natuur en landschap voor deelgebied Rivierduingordel Overasselt – Bergharen zijn:

- Gordel van rivierduinen met zandlandschap (dennenbosjes, vennen, heide), ook oude Maasmeanders, verder oeverwal met veel akkerbouw langs de Maas in het zuiden en onbebouwde kom in het noorden met weteringen.
- Ecologische verbindingen Overasseltse Vennen - Bergharen, Bergharen - Maas en Bergharen - Fort St. Andries.
- Parel Erpewaai: beboste enclave: dijkdoorbraakkolken met zandige overslaggrond, dijkrestanten, kweldam en twee-etage bodem met Eiken-Haagbeukenbos; dassenburchten.
- Parel Hatertse en Overasseltse Vennen: soortenrijke vennen, gevoed door regenwater dat op een oude rivierleemlaag stagneert en horizontaal afstroomt: lavendelheide, veenbes,

moeraswolfsklauw, zonnedaauw; 11 soorten amfibieën; ook droge duingraslanden o.m. voor reptielen en insecten; dassen.

- Parel Hernense Molenven: ven midden in het Hernense Bos, het was verland en is weer open gemaakt.
- Parel Bergharen: op het rivierduin liggen verschillende droge schrale graslanden met een bijzondere vegetatie.
- Leefgebied steenuil.
- Leefgebied kamsalamander.
- Ruïnes, landgoederen en kastelen: St. Walrick, Heerlijkheid Leur, Kasteel Hernen, Heerlijkheid Horssen.
- Van ouds leefgebied dassen.
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir.
- Ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging.
- Alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied.

De geplande ingreep is slechts van tijdelijke aard en vindt op een beperkt oppervlak in het NNN plaats. Na afronding van de werkzaamheden wordt de situatie zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld. Het agrarische landschap met bijbehorende waarden blijft in tact en de Zeedijkse Leigraaf wordt niet aangetast. De genoemde parels bevinden zich ruim buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Toetsing voor de genoemde beschermde soorten heeft reeds in hoofdstuk 4 plaatsgevonden.

Samengevat kan gesteld worden dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het NNN.

Toetsing ontwikkelingsdoelen

De ingreeplocatie ligt deels in de Groene ontwikkelingszone. Hiervoor gelden de volgende ontwikkelingsdoelen:

- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Overasseltse Vennen - Bergharen met water en moeraszones en opgaande landschapselementen (bosjes, singels).
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Bergharen - Maas en Bergharen - Fort St. Andries met natte bossen, water en moeraszones.
- Ontwikkeling populatie dassen.
- Vermindering barrièrewerking A73, A50, A326, N324, N845, N322 en N847.
- Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels.
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden.
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen.
- Ontwikkeling coulissenlandschap met singels en hagen.
- Ontwikkeling oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (hakhout).

De geplande ingreep is slechts van tijdelijke aard en vindt op een beperkt oppervlak in het NNN plaats. Na afronding van de werkzaamheden wordt de situatie zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld. Het agrarische landschap met bijbehorende waarden en potenties voor verdere ontwikkeling blijft in tact en de Zeedijkse Leigraaf wordt niet aangetast. Geschikt leefgebied van de genoemde soorten, waaronder de das, blijft gehandhaafd.

Samengevat kan gesteld worden dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de ontwikkelingsdoelen van het NNN.

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Het verspreidingsbeeld van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep is niet voldoende actueel en volledig om effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek naar drijvende waterweegbree is nodig.
- Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep kunnen de volgende streng beschermde soorten voorkomen: drijvende waterweegbree, diverse vleermuissoorten, bever, das, steenmarter en steenuil. Verder dient gedurende het broedseizoen rekening gehouden te worden met broedende vogels.
- Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in de volgende paragraaf.
- Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb voorkomen.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn op voorhand uitgesloten. Verdere toetsing en vergunningverlening zijn niet nodig.
- Uit de AERIUS-berekening blijkt dat er ook geen sprake is van effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Natuurnetwerk Nederland

- De ingreeplocatie ligt voor een deel binnen de begrenzing van het NNN. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn op voorhand uitgesloten.

7.2 VERVOLGONDERZOEK

Het verspreidingsbeeld van drijvende waterweegbree is niet compleet. Vervolgonderzoek naar deze soort is nodig (geschikte periode mei-augustus), zodat (negatieve) effecten van de ingreep kunnen worden beoordeeld en eventuele mitigerende maatregelen kunnen worden aangegeven.

Het verspreidingsbeeld van overige streng beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingrepen is voldoende actueel en volledig om (negatieve) effecten van de ingreep te kunnen beoordelen. Vervolgonderzoek is voor die soorten niet nodig.

7.3 MITIGERENDE MAATREGELEN

- Werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang.
- Het gebruik van bouwverlichting dient vermeden te worden.
- De uiteindes van de open ontgraving worden met een flauw talud afgewerkt, als uittreedplaats voor dieren.
- In de open ontgraving worden uittreedplanken voor dieren aangebracht. Minstens één per 250 meter open ontgraving.
- Over de open ontgraving worden loopplanken voor dieren gelegd. Minstens één per 250 meter open ontgraving.
- Aan het begin van het tracé (deel parallel aan Broekstraat) dient gewerkt te worden buiten de kwetsbare periode van voortplanting die voor steenuil loopt van februari t/m juli. Op deze wijze wordt verstoring van broedgevallen voorkomen. Buiten deze kwetsbare periode kan wel gewerkt worden, mits het werkterrein een zo beperkt mogelijk oppervlakte beslaat en beperkt blijft tot de grootschalige akkers en graslanden. Deze vormen immers geen belangrijk onderdeel van het leefgebied van steenuilen. Het kleinschalige landschap van weilandjes en boomgaarden in de omgeving van de Broekstraat blijft gehandhaafd, waarmee volop geschikt foerageergebied voorhanden blijft.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli (begin van het tracé: februari t/m juli in verband met steenuil), maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie (met uitzondering van het begin van het tracé (deel parallel aan Broekstraat) in verband met steenuil) voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) vegetaties (ruigte, oeverbegroeiing en grasland) kort te maaien en te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

7.4 AANBEVELINGEN

- Om de voorgestelde mitigerende maatregelen te borgen wordt aanbevolen om deze op te nemen in het werkplan. Uitvoering van de mitigerende maatregelen is nodig om overtreding van de Wnb te voorkomen.

7.5 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de natuurtoets. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteed moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

GROEN	geen problemen: de werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
ORANJE	mitigerende maatregelen: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
ROOD	vervolgonderzoek: bekende gegevens zijn onvoldoende actueel of volledig voor toetsing.
PAARS	onthefing: voor uitvoering van de werkzaamheden is een ontheffing/vergunning nodig.

NATUURWAARDEN	NEGATIEVE EFFECTEN ALS GEVOLG VAN DE INGREEP	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
WNB: SOORTENBESCHERMING			
Drijvende waterweegbree	Vergraven groeiplaatsen	Vervolgonderzoek	Nader te bepalen
Vleermuizen	Kans op verstoring	Werkzaamheden overdag uitvoeren Geen bouwverlichting toepassen	Nee
Grondgebonden zoogdieren	Kans op verstoring en verwonding/sterfte	Werkzaamheden overdag uitvoeren Geen bouwverlichting toepassen Uittreedplaatsen en loopplanken open ontgraving realiseren	Nee
Vogels	Verstoring in broedseizoen	Werken buiten broedseizoen voor vogels (dat loopt van maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen	Nee
Steenuil	Verstoring in broedseizoen, uitsluitend begin tracé	Werken buiten broedseizoen voor steenuil (dat loopt van februari t/m juli)	Nee
WNB: GEBIEDSBESCHERMING			
Locatie ligt buiten Natura 2000-gebied, geen externe werking	Geen	Geen	Nee
NATUURNETWERK NEDERLAND			
Locatie ligt binnen NNN, geen kans op significant negatieve effecten	Geen	Geen	Nee

8 BRONNEN

- BIJ12, 2017. Kennisdocument steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 28 februari 2020.
- Pirovano, N., 2020. Memo stikstofdepositie. I.013340.01 – Nederasselt (N-576-75-KR-006/007). Projectnummer SOL012213. Documentnummer SOL012213.NOT001_Stikstofdepositie. 23 april 2020. Lievense Milieu B.V.
- Viewer kernkwaliteiten GNN GO, provincie Gelderland, bezocht 28 februari 2020.

